

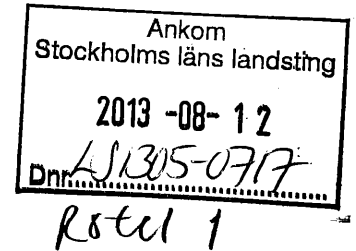
Landstingsstyrelsens förvaltning
Tillväxt, miljö och regionplanering

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-08-08

LS 1305-0717

Handläggare: Fredrik Meurman

Landstingsstyrelsen

Yttrande över betänkande En effektivare plan- och bygglovsprocess (SOU 2013:34)

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har genom remiss bjudit in Stockholms läns landsting att lämna synpunkter på Plangenomförandeutredningens betänkande En effektivare plan- och bygglovsprocess (SOU 2013:34).

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 8 augusti 2013
Förslag till yttrande den 8 augusti 2013
Sammanfattning av betänkande En effektivare plan- och bygglovsprocess (SOU 2013:34)

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till Socialdepartementet över betänkande "En effektivare plan- och bygglovsprocess" (SOU 2013:34) i enlighet med förslag till yttrande.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Plangenomförandeutredningen redovisar en problembild där samspelet mellan kommuner och byggherrar behöver utvecklas för att tillgodose behovet av bostäder. Utredningen konstaterar att detaljplanerna har fått en ny karaktär, inte minst genom att planerna blir alltmer detaljerade, att planerna i allt högre grad syftar till att genomföra ett visst projekt och att utformningen ofta redan är bestämd innan den formella planprocessen inleds. Onödigt många detaljplaner behöver beslutas av

kommunfullmäktige. Prövningen av överklaganden tar lång tid och reglerna om expediering av lov uppfattas som ineffektiva.

Utredningen har också analyserat hur plan- och byggprocessen hanteras i andra länder. Ett gemensamt drag hos många länder som inte är särskilt tydligt i Sverige är en uttalat regional planeringsnivå, som omsätter nationella politiska prioriteringar i den fysiska planeringen till planeringsramar för kommuner och lokala aktörer. Särskilt Tyskland och Storbritannien omnämns som exempel på länder där lagstiftningsåtgärder för att förenkla och effektivisera plan- och bygglovsprocesserna är eller har varit aktuella. I Tyskland finns lagbestämmelser som anses bidra till en väsentligt kortare plan- och bygglovsprocess i samband med förtätning av bostadsområden. Utredningen föreslår en liknande reglering som kan omsättas till svenska förhållanden i form av en lagreglerad planbestämmelse enligt plan- och bygglagen (PBL). Även åtgärder i Storbritannien för att snabba upp och effektivisera planprocessen genom att förkorta handläggnings- och överklagandetider har studerats.

Utredningen föreslår att översiktsplanen utvecklas som verktyg för att ge tydlig vägledning för efterföljande beslut. Merparten av dialogen mellan stat och kommun bör klaras ut i arbetet med översiktsplanen. Om översiktsplanen uppfyller vissa kriterier, bl.a. att den tydligt redovisar markanvändningen, ska det kunna leda till att detaljplanekravet upphör att gälla. En sådan översiktsplan kallar utredningen för områdesplan. Fler ärenden kan då hanteras direkt i bygglovet, vilket underlättar förändringar. Länsstyrelsens möjligheter att ingripa mot efterföljande beslut när det gäller riksintressen och mellankommunala frågor slopas också inom områdesplanerna. Liksom översiktsplanen ska inte heller områdesplanen vara bindande.

Ett krav införs med innebörden att kommunen i översiktsplanen ska redovisa hur bostadsbehovet ska tillgodoses de närmaste 10 åren. Därigenom länkas PBL bättre till bostadsförsörjningslagen. Lagen förtydligas också med att bostadsförsörjningen är en sådan mellankommunal fråga som kan föranleda ett planföreläggande från regeringen.

Utredningen föreslår också vissa förenklingar i bygglovshanteringen och kungörelseförfarandet.

Bakgrund

Regeringen gav Plangenomförandeutredningen ursprungligen i

uppdrag att se över reglerna om genomförande av detaljplan i syfte att åstadkomma en tydlig, effektiv och transparent plangenomförande-lagstiftning. Det uppdraget redovisades till regeringen i december 2012. Uppdraget har senare utvidgats till att också utreda förutsättningarna för att förenkla och förkorta plan- och byggprocessen genom att se över kravet på detaljplan, kravet på bygglov, möjligheterna att använda s.k. enkelt planförfarande och möjligheterna för kommunfullmäktige att uppdra åt kommunal nämnd att anta en detaljplan.

Enligt direktiven ska Plangenomförandeutredningen analysera om kraven på när en detaljplan ska utarbetas och när bygglov ska krävas är ändamålsenligt utformade eller om det i vissa situationer skulle kunna vara lämpligt att lätta på eller helt avskaffa kravet på detaljplan respektive bygglov. I utredningen studeras också förutsättningarna för att utvidga möjligheterna att tillämpa PBL:s bestämmelser om enkelt planförfarande och i övrigt analysera förslag som kan medföra enklare förfaranden vid utarbetande av detaljplaner. I uppdraget ingår vidare att pröva om det finns förutsättningar att utvidga möjligheterna för en kommunal nämnd att anta detaljplaner. Utredningen ska vidare studera övriga möjligheter till förtydliganden och förenklingar i syfte att effektivisera plan- och byggprocessen. Utredningen ska föreslå lämpliga förändringar och i samtliga delar lämna de författningsförslag som behövs.

Överväganden

Det remitterade betänkandet innehåller en rad olika förslag och bedömningar. Yttrandet fokuserar på de förslag som kan anses ha betydelse för bostadsbyggandet och för landstingets roll som regionplaneorgan.

Syftet att öka bostadsbyggandet och göra plangenomförandet effektivare är angeläget. Det stämmer också väl överens med Stockholms läns regionala utvecklingsplan RUFSS 2010 som är antagen av såväl landstingsfullmäktige som Länsstyrelsen i Stockholms län. Åtaganden för den regionala bostadsförsörjningen i RUFSS 2010 är att

- Anpassa byggandet i alla kommuner till den långsiktiga efterfrågan.
- Anpassa bostadsmarknadens funktionssätt för att nå hög kapacitet och kvalitet i byggprocessen.

RUFSS 2010 innehåller uppgifter om bostadsbehov fördelat på länets kommuner. Dessa har även uppdaterats genom ett regeringsuppdrag hösten 2012. Det är en viktig regional aspekt att visa på den funktionella regionens bostadsbehov och att detta inte enbart kan betraktas som en översiktsplanefråga i den "egna" kommunen eller som en mellankommunal fråga i den mening länsstyrelsen har att bevaka. I yttrandet föreslås därför

att landstinget, i sin egenskap av regionplaneorgan, ges möjlighet att avge ett så kallat granskningsyttrande i översiktsplaneprocessen som särskilt berör bostadsbyggandet. Detta yttrande får då samma status som länsstyrelsens granskningsyttrande men begränsar sig till bostadsfrågan.

En stor utmaning för Stockholmsregionen är att bygga för en starkt växande befolkning och samtidigt förbättra livsmiljön. För att utveckla en god bebyggd miljö med hög attraktivitet i ett långsiktigt perspektiv, krävs medel och redskap för att hantera komplicerade stadsutvecklingsprocesser. Landstinget har tidigare uttalat sig positivt till att koppla genomförande till tidiga strategiska planeringsskeden (exempelvis översiktsplan, som föreslogs i Plangenomförandeutredningens delbetänkande SOU 2012:91, LS 1301-0163), som en intressant tanke som kan utvecklas och testas. Förhoppningsvis leder det till en mer aktuell och prioriterad strategisk planering. Därför föreslås att landstingsstyrelsen ska ställa sig positiv till att översiktsplanen utvecklas som verktyg för att ge tydlig vägledning för efterföljande beslut.

De förenklingar som avser prövning av bygglov är positiva för landstinget i egenskap av byggherre i byggprojekt. Landstingsstyrelsen föreslås därför ställa sig positiv även till detta.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

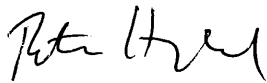
Ärendet bedöms inte ha konsekvenser i detta avseende.

Miljökonsekvenser av beslutet

Förslaget innehåller förvaltningstekniska förändringar som, om genomförandetider för projekt kan kortas, får positiva konsekvenser för miljön.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Peter Haglund
Direktör SLL Tillväxt, miljö och
regionplanering